

Institutt for psykologi

Eksamensoppgave i PSY2018/PSYPRO4318 – Kvalitative forskningsmetoder

Faglig kontakt under eksamen: Anne Iversen

Tlf.: 73 59 19 60

Eksamensdato: 26. mai 2017

Eksamenstid: 09:00-13:00

Hjelpemiddelkode/Tillatte hjelpemidler: Ingen

Målform/språk: Bokmål

Antall sider (uten forside): 1

Antall sider vedlegg: 0

Informasjon om trykking av eksamensoppgave

Originalen er:

1-sidig ☐ **2-sidig** ☐

sort/hvit ☐ **farger** ☐

skal ha flervalgskjema ☐

Kontrollert av:

Dato

Sign

Velg to av de tre oppgavene nedenfor:

1. Kvalitative data eksisterer i ulike former. Gjør rede for sammenhengen mellom ulike typer kvalitativ data og analyseretningene som er passende. Hvilke krav stiller de ulike analyseretningene til type data som kan benyttes?
2. Gjør rede for ulike utfordringer en forsker kan møte på når etnografi/deltagende observasjon benyttes som datainnsamlingsmetode.
3. Gjør rede for diskursanalyse. Hvordan skiller diskursanalyse seg fra de andre retningene i pensum?

Eksamensoppgave i PSY2018/PSYPRO4318 Kvalitative forskningsmetoder

Eksamen i PSY2018/PSYPRO4318

Besvar to (2) av de tre oppgavene nedenfor

Velg to av de tre oppgavene nedenfor:

4. Kvalitative data eksisterer i ulike former. Gjør rede for sammenhengen mellom ulike typer kvalitativ data og analyseretningene som er passende. Hvilke krav stiller de ulike analyseretningene til type data som kan benyttes?
5. Gjør rede for ulike utfordringer en forsker kan møte på når etnografi/deltagende observasjon benyttes som datainnsamlingsmetode.
6. Gjør rede for diskursanalyse. Hvordan skiller diskursanalyse seg fra de andre retningene i pensum?

Choose two out of the three assignments below:

1. There are different types of qualitative data. Which type of data is preferred within the different analytical approaches?

2. Discuss possible challenges one can encounter as a researcher using ethnography/participant observation to collect data
3. What is Discourse analysis? How does Discourse analysis differ from the other approaches described in the textbook?

Sensorveildening

Oppgave 1. Kan oppsummeres gjennom følgende tabell:

Analyseretning og Sentrale personer	Fokus	Datamateriale	Dataanalyse	Stikkord
Tematisk Analyse (Braun & Clarke)	Beskrivelse Bred-spektrret	All type tekstuelte materiale fra intervju/dokument/observasjon	6 steg	Fleksibilitet, teori eller datastyrt, tilgjengelig
IPA J. Smith	Forståelse Psykologisk	Semistrukturert intervju (SSI) om ofte sensitive tema	6 steg	Psykologi Fortolkning Teori, III Dobbel hermeneutikk
Grounded theory Glaser, Strauss, Corbin, Charmaz	Forståelse Prosesser Makro	Intervju/observasjon Charmaz: SSI Glaser: Alt	KKM, Koding Åpen-Aksial-Selektiv L-F-L & Fokusert Integrert med innsamling	Teoribygging Teoretisk urvalg KKM Indre uenigheter
Narrative Psykologi Sarbin, McAdams, Murray	Historier Individet Språk	Narrativer, fra åpne, evt semistrukturerte intervju «Life-story» intervju	Identifisere konsept, struktur og innhold, funksjoner, metaforer, narrative tema	Personlige narrativer , «The storied self», språk
Diskursiv psykologi/DA Potter Wetherell	Språk gjør ting Relativisme	Tekst/naturlig tale fokusgruppeintervju	Fokus på hva vi gjør med språket- identifisering av fortolkende repertoar , kontekst, variasjon, konstruksjon	Talehandling Offentlig språk Motivert språkbruk
Foucauldian Discourse Analysis M. Foucault	Diskursive ressurser Power Praksiser	Alt	Diskursive konstruksjoner, Handlingsorientering, posisjonering, praksis og subjektivitet	Hva diskursene gjør med mennesker, muligheter, begrensninger, makt, politikk, posisjonering

Oppsummering av kvalitative metoder

- Kvalitative metoder har et annet vitenskapsteoretisk utgangspunkt enn kvantitative metoder, men dette betyr ikke at kvalitative metoder har et felles/delt epistemologisk utgangspunkt
- Kvalitative data kan ha opprinnelse i ulike typer intervju, observasjon, skrevne dokument, naturlige samtaler men også mye mere
- Viktig å se felles og unike bidrag fra de ulike retningene og hva slags krav de stiller til type data

 NTNU

Oppgave 2. Om observasjon

Utfordringer: Hvordan håndtere store mengder data

Tillatelser: Tilgang til feltet, Etikk Ulike typer observasjon

- Oppbevaring av data.
- Jo flere kokker, jo mer søl?
- Hvordan dokumentere arbeidet?
- Hvordan analysere data?
- Praktiske verktøy for analyse.

Ethnography, participant observation

Overview

Participant observation refers to a wider set of methods including intensive observation which are also known as ethnographic methods. Ethnography is the better term to use as it is in keeping with other disciplines.

- Participant observation specifically refers to observational techniques in which researchers involve themselves extensively and in depth with a group or community.
- There are different forms of participant observation which vary in the extent to which the researcher is integrated into the group concerned and how apparent the researcher's actual role is.
- Field notes are the basis of ethnography/participant observation and are made after the observation has been completed. They are detailed and may be structured in terms of separate observations and interpretations sections.

Ethnography/participant observation is one of the most complex research methods and places both intellectual and interpersonal demands on the researcher. The intellectual demands include formulating the research questions, questioning whether the particular research question can benefit from participant observation, deciding what issues to address in the observation process, and writing effective field notes. Among the interpersonal demands are defining the researcher's role, gaining and maintaining entry to the research context, and effectively using key informants.

- Ethnography/participant observation is primarily a data collection method. It, in itself, is not a method of analysis though it does focus on culture. Given the age of the method, there are a variety of ways of analysing the data but the grounded theory approach (Chapter 8) is typically used in recent research.
- The problems for a researcher using ethnography/participant observation include (a) the labour- and time-intensive nature of the process, (b) the complexity of the data collected and the need to integrate different aspects of the data, and (c) the possibility of subjectivity in the procedure and accusations of subjectivity.
- Although ethnography/participant observation has not been commonly used in psychology, the potential of the method warrants its consideration by qualitative researchers.

What is ethnography/participant observation?

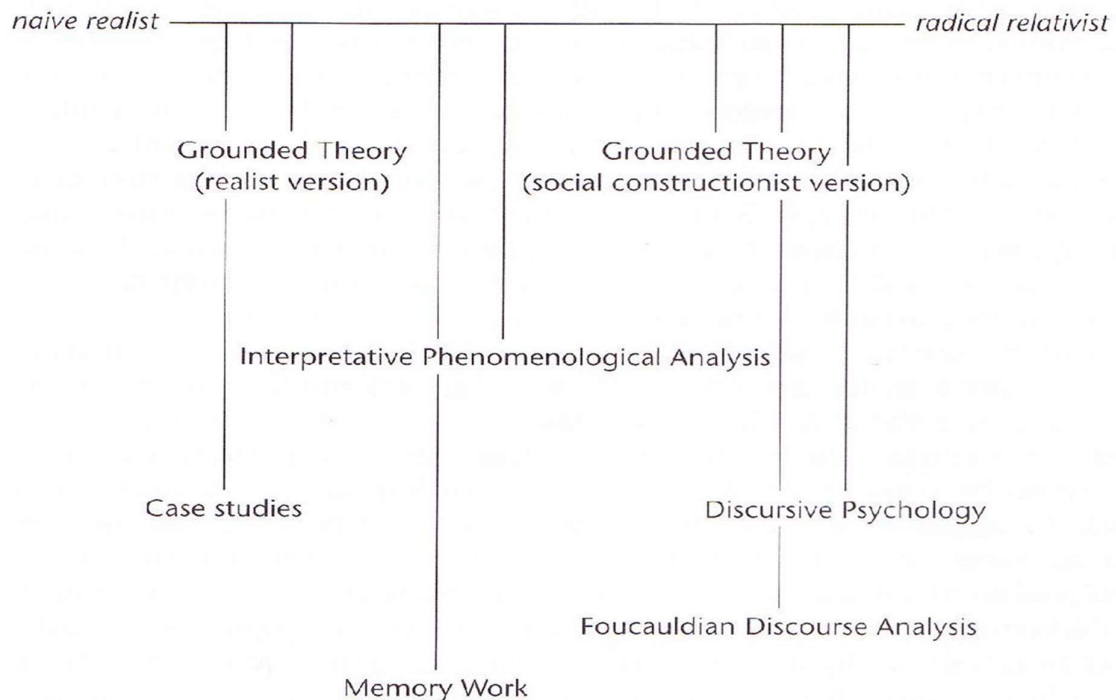
Participant observation is best regarded as a data collection method rather than a data analysis method. There is no standard way of carrying out the analysis of field notes and the other data collected though grounded theory (Chapter 8) is commonly used and systematic approach. Participant observation originated in the work of anthropologists working in non-Western cultures but is frequently employed in modern Western settings. Confusingly participant observation refers to two distinct things:

- A very specific methodology, named participant observation, which involves the researcher's observations when closely immersed in a group or culture which are recorded and analysed. Its most significant feature is the close involvement of the researcher in the research setting through participation or engaging with a group or community over a protracted period of time.
- A general methodology or broad strategy for collecting data in a field setting. This sometimes is called participant observation and it includes the more specific approach described above. So a formal definition of participant observation would also identify it as a broad strategy for collecting data in a field setting. It involves collecting a variety of different sorts of data pertinent to answering the research question.

There is another term or concept, ethnography, which is essentially a study of cultures. For the purposes of this chapter, it is possible to regard ethnography and participant observation as similar, if not identical, where the method of data collection in field

Oppgave 3. Oppsummert gjennom slides og tekst nedenfor.

Figure 2 *Epistemological positions associated with the six methods*

På slides fra forelesning om DA står det: Hva er diskurs: Menneskelig meningsskaping (Wetherell, 2001).

Diskurs er en bestemt måte å snakke om og forstå verden på (Jørgensen & Phillips, 2002).

Alle fenomener er sosialt konstruerte: de blir tillagt mening når vi snakker om de.

Diskurser er bygd opp av ord, kategorier, metaforer og forklaringssystemer.

Som medlemmer av en kultur er vi sjelden originale (Wetherell, 2001).

Det eksisterer ikke én sann virkelighet. Vi kan ikke få tilgang til «sann» og «objektiv» kunnskap om verden. En kritisk tilnærming til tatt-for-gitt kunnskap, Historisk og kulturell spesifisitet.

Gjensidig forhold mellom språk og handling. Historikk DA: Kognitivism 50-t

Informasjonsprosesseringsteorier, 1950-tallet -> forskere begynte å studere språk som noe annet enn utvetydige tegn som nøytralt overføres mellom folk.

Wittgenstein: språk gjør mer enn å representere ting.

Austin: speech act theory -> språk sees som en sosial handling.

Når vi sier noe, kan vi si det på en spørrende, kommanderende, advarende osv. måte.

Måten vi sier noe på har en konsekvens. Forskning på diskurs – rask vekst på 60- og 70-tallet.

Særlig innenfor historie, sosiologi, filosofi, lingvistikk. 80-tallet: mer anvendt innen psykologi.

Potter & Wetherell (1987): «Discourse and social psychology: Beyond attitudes and behavior».

Utfordret psykologiens tradisjonelle syn på tanker, følelser og holdninger som subjektive representasjoner. Michel Foucault (1926-1984). Hva anses som «sannhet» i en bestemt historisk

epoke? Ett diskursivt rammeverk kan ha høyere status og autoritet enn andre diskurser, gjennom sosial, politisk og historisk innflytelse. Hvilke virkelighetsforståelser som dominerer er skiftende – diskurser er i konstant kamp med hverandre for å definere virkeligheten. Dominante diskurser er ikke enerådende, men er mer etablert som meningssystem. Alternative diskurser eksisterer.

SPRÅKETS ROLLE DEN VIKTIGSTE FORSKJELLEN MELLOM GT og andre analyseretninger.

Foucauldiansk diskursanalyse (insp. av Foucault), Kritisk diskursanalyse (Parker): Diskurser muliggjør og begrenser hva som kan sies, hvem som kan si hva og hvor og når ting kan sies. Hegemoniske/dominerende diskurser

Forskningsspørsmål: Hva karakteriserer de diskursive verdenene folk bor i og hvilke implikasjoner har dette for handlingsrom/måter å være på?

Moderat relativisme: referer til en pre-eksisterende (diskursiv) virkelighet utenfor teksten.

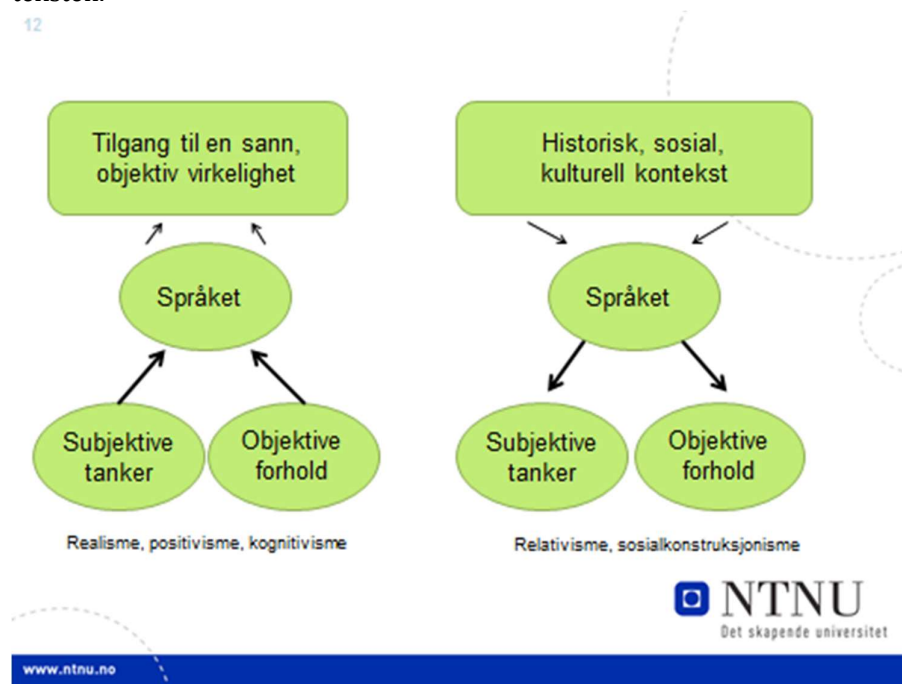
Diskursiv psykologi (Potter, Wetherell)

Språkstrategier: hvordan språket anvendes i sosial interaksjon for å oppnå noe.

Forskningsspørsmål: Hvordan bruker deltakere språket for å oppnå noe i sosial interaksjon?

Radikal relativisme: opptatt av virkeligheten som er konstruert i akkurat DENNE sosiale konteksten.

12

Diskursanalyse kan sees som en paraplybetegnelse og et forskningsfelt.

Kan anvendes på alle forskningsområder, men kan ikke brukes med alle typer teoretisk rammeverk. Hver diskursanalytiske tilnærming innebærer Ontologiske og epistemologiske premisser Teoretiske modeller, Metodologiske retningslinjer, Spesifikke teknikker for analyse.

Det er ikke forventet at studentenes besvarelse inkluderer alt som er nevnt over, men alt som er nevnt over er gått igjennom på forelesning/slides.